

Lengyelország

Súlyos incidensek

Varsó (MTI) A katowicei Wujek bányában — amely egyike a katonai ellenőrzés alá vont üzemeknek — a tilalom ellenére felelőtlen elemek egy csoportja sztrájkot szervezett. Közöttük olyanok is voltak, akik nem a bányászok.

Mint a varsói rádió közölte, a hadsereg és az ügyvétség képviselői december 18-án kiszálltak a sztrákolókhoz, és figyelmeztették őket arra, hogy a sztrájk folytatása milyen következményekkel járhat.

Mivel a sztrákolók nem engedelmessé váltak a sztrájk beszüntetésére szólító felhívásnak, és egy részük támadóan lépett fel, rendőri erők vezényelték a bányateületére. A sztrákolók kövekkel, vasáronyokkal, csőkennyel és ballal támadták a rendőröket. Negyvenegy rendőr megsebesült, közülük néhányan súlyosan. Ebben a helyzetben a rendőrök fegyvert használtak. Életét veszítette hét ember, a köteleességek teljesítő rendőrökre támadók közül 39 megsebesült.

Az MTI tudósítójának jelentése szerint szerdán este Gdanskban tüntetést rendeztek, amit utcai zavargások kísértek. Ezekben 60 rendőr és 164 polgári személy sebesült meg. A rendőri erők fellépésének eredményeképpen az agresszív viselkedő csoportokat szétvárták. Csütörtökön a késő délutáni órákban a lenyvel fővárosban karhatalmi erők közbelépése hiúsította meg szélsőséges elemek provokatív akcióit. Varsó több pontján fiatalok jégdarabokkal és üres palackokkal háigálták meg a rendfenntartó járőröket, és sértgették a kivezényelt karhatalmi alakulatok tagjait.

Az incidensek ügyében a katonai ügyesség vizsgálatot indított.

A katonai tanács csütörtökön közzétette annak a

rendeletnek a részleteit, amely az üzemek, gyárak és intézmények katonai irányítás alá vételéről intézkedik. Eszerint az immár katonai rangban és beosztásban levő egyszemélyi felelős vezetők irányítása alatt, katonai szervezeti formában működnek az említett gazdasági egységek. Minden dolgozó sorkatonai szolgálata behívottak tekintendő, és mint ilyen, nem lehet ki munkahelyéről, nem változtathat munkahelyet. A rendelet értelmében az ilyen besorolásra kerülő dolgozókra a katonai szolgálati szabályzat érvényes, és vétségeikért hadbírósg előtt felelnek.

Az államtanácsnak a szükségállapot bevezetését elrendelő, december 13-án elfogadott dekrétuma alapján internálták a Szolidaritás, valamint az illegális államellenes szervezettek szélsőséges vezetőinek csoportját — jelentette csütörtökön a PAP hírügynökség.

A nyilvánosságra hozott első, 57 nevet tartalmazó listán a többi között ott találhatók a Szolidaritás Országos Bizottságának tagjai: Andrzej Gwiazda, Marian Jurczyk, Karol Modzelewski, Grzegorz Palka, valamint Tadeusz Mazowiecki, a Szolidaritás hetilapjának főszerkesztője és az országos bizottság szakértője: Ryszard Bugaj és Bronislaw Geremek.

A Szolidaritás regionális szervezeteinek 13 elnöke és egyéb tisztségviselői közül a névsor Jan Rulewski, a Szolidaritás bydgoszczi regionális szervezete elnöke, illetve Janusz Onyszkiewicz, a Szolidaritás varsói szervezete sajtószövetségét említi. A „Független Lengyelország Közföderációjának” vezetői, valamint a KOR 14 tagja, köztük Jacek Kuron és Adam Michnik is a listán szerepel. A jegyzéken feltüntetett további személyek a többi illegális szervezet vezetői.

Csütörtöki jelentések szerint a szükségállapot ellenére szerdán néhány lenyvel üzemben kísérletek történtek a normális munkatevékenység megzavarására. A Szolidaritás vezetői sztrájkra bujtogattak, kihasználva azt, hogy nem mindenki ismeri kielégítően a szükségállapotból fakadó törvényeket.

A lódzi „Fenix” harisnyagyárban működő Szolidaritás szervezet elnöke sztrájkot szervezett, amelynek következtében néhány órára leállt a termelés. A helyszínre érkezett katonai megbízottakkal folytatott megbeszélések után ismét felvették a munkát az üzemben.

A rendfenntartó erők közbelépésére volt szükség a „Ljubin” elnevezésű rezbánya egyik aknájában kitört sztrájk letörésére. A rendfenntartó erők fellépése nyomán a munkások egy csoportja elhagyta a bányát. A többi sztrákoló önkéntesen beszüntette az akciót.

Az elmúlt napok gazdasági helyzetét értékelték a Lenyvel Minisztertanács gazdasági bizottságának Obodowski miniszterelnök helyettes vezetésével szerdán megtartott ülésén. Megállapították, hogy az alapvető gazdasági feladatok jelentős részét teljesítették, jól működnek az élelmiszeripari üzemek.

A lenyvel főügyészség sajtókérdésekkel foglalkozó osztálya képviselőjének tájékoztatása alapján a PAP hírügynökség csütörtökön arról számolt be, hogy a Lenyvel Népköztársaság ügyészségének helyi szervei folytatják a szükségállapot ellenelrendelését bejelentő dekrétum megsértésével kapcsolatos vizsgálatokat.

A lódzi vádasági bíróság rendkívüli sürgősséggel vádat emelt Andrzej Slowik, a Szolidaritás regionális szervezete elnökének, és helyettesének ügyében. Mindkettőjüket azzal vádolják, hogy tiltakozó akciót szerveztek és valószínűleg meg azzal a céllal, hogy sztrájkbizottságokat alakítsanak és általános sztrájkot szervezzenek.

Dombrowa-Górnica város ügyészsége ugyancsak rendkívüli sürgősséggel eljárást indított a Katowice kohóüzemében működő Szolidaritás tagjainak egy csoportja ellen. A csoport tagjai a Szolidaritás különkiadásában a LEMP tagjainak meggyilkolására, valamint sztrájkra és a szükségállapotot elrendelő dekrétum életbelépéséből adódó döntésekre szólították fel a kombinát dolgozóit.

GENFI TÁRGYALÁSOK

Csütörtökön Genfben teljes ülést tartott a Szovjetunió és az Egyesült Államok küldöttsége az európai nukleáris fegyverzet korlátozásáról folytatott tárgyalások keretében. A következő ülést 1982. január 12-ére tűzték ki.

CHNOUPEK AZ NSZK-BAN

Bohuslav Chnoupek cseh-szlovák külügyminiszter csütörtökön kétnapos NSZK-beli látogatásra Bonnba érkezett. Hans-Dietrich Genscher nyugatnémet külügyminiszterrel a kétoldalú kapcsolatok témakörén kívül megvitatta a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseit is. Chnoupeket fogadja Helmut Schmidt kancellár.

ÚJ BELGA KORMÁNY

Csütörtökön kinevezték az új belga kormányt, amelynek tagjai azonnal le is tettek a hivatali esküt. A 15 tagú kabinetet Wilfried Martens flamand keresztényszocialista politikus vezeti.

SZAKSZERVEZETI VILÁGKONFERENCIA

Párizsban csütörtökön lezárult a szakszervezetek szervezési világkonferenciája. Egyhangúlag elfogadott határozatában a konferencia elítélte minden olyan akciót, amely a nemzetközi feszültség kiélezéséhez és a fegyverkezési hajszához vezet.

Pártközi eszmecsere

Belgrád (MTI)

Németh Károly, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, aki a Jugoszláv Kommunista Szövetségének meghívására Jugoszláviában tartózkodik, csütörtökön folytatva és befejezte tárgyalásait Dobroszlav Csulaficcsal, a JK SZ KB elnökség tagjával és titkárával és Vlado Janzicsicsal, a KB elnökség végrehajtó titkárával. Fogadta őt Dusan Dragosavac, a JK SZ KB elnökségének elnöke.

A nap folyamán Németh Károly virágot helyezett el Joszip Broz Tito sírján.

A szívélyes, baráti légkörű megbeszéléseken kölcsönös tájékoztatásra került sor Magyarország és Jugoszlávia népeinek szocialista építőmunkájáról, az MSZMP és a JK SZ tevékenységéről. Megállapították, hogy a két párt és ország kapcsolatai és együttműködése eredményesen fejlődik. Kifejezték a két párt és ország közötti barátság, a Kádár János és Joszip Broz Tito találkozásánál lefektetett elvek alapján tovább erősítik politikai, gazdasági, kulturális és egyéb kapcsolatukat. Hangsúlyozták, hogy a Magyarországon élő délszláv és a Jugoszláviában élő magyar nemzetiség az összekötő híd szerepét tölti be a két szomszédos szocialista ország közötti kapcsolatokban.

A nemzetközi helyzetről, a kommunista és munkásmozgalmak kérdéseiről folytatott véleménycsere során a két párt képviselői hangsúlyozták, hogy napjainkban nagy jelentősége van minden kommunista és más haladó, demokratikus erő összefogásának a belkért, a leszerelésért és a nemzetközi biztonság megszilárdításáért vívott küzdelemben Európában és a világ más térségeiben. Aláhúzták a feszültség csökkentése és a válságok, valamint a vitás nemzetközi kérdések tárgyalásos úton történő rendezésének szükségességét az érintett népek, a nemzetközi enyhülés és az együttműködés érdekeinek megfelelően.

A találkozón részt vett Varga István, az MSZMP KB külügyi osztályának helyettes vezetője és dr. Simon Pál, a Magyar Népköztársaság belgrádi nagykövete.

Németh Károly csütörtökön este Belgrádból a Makedon Szocialista Köztársaságba utazott.

Reagan sajtóértekezlete

Washington (MTI)

Ronald Reagan, az Egyesült Államok elnöke csütörtök esti sajtóértekezletén lényegében három témáról fejtette ki véleményét: a lenyvel fejleményekről, a Golan-fennsík izraeli bekebelezéséről és az állítólagos „libiai összeesküvésről”.

A legutóbbi lenyvelországi intézkedéseket a heisinki megállapodások „durva megsértésének” minősítette, közben ő maga avatkozott be ismétlen lenyvelországi belügybe. Felhívta ugyan is a világ összes népeit, szólítsák fel a lenyvel kormányt, hogy állítsa vissza a Szolidaritással való tárgyalások felújítására alkalmas feltételeket. Ehhez a feltételhez kötötte az amerikai gazdasági segély folytatását Lenyvelországnak. Jólal visszafogottabban szól a szíriai Golan-fennsík izraeli bekebelezéséről. Az izraeli kormányt ezt a döntését csak „sajnálatos-

nak” nevezte. sajnálatosnak azért, mert — mint mondta — „előzőleg nem tájékoztatták róla Washingtont”, s mert „bonyolultabb tész” az amerikai ihletésű „békefolyamatot” a Közel-Keleten. Izrael lépésével kapcsolatban viszont nem helyezett kiállításba amerikai retorziót.

Az állítólagos Amerika-ellenes „libiai összeesküvésről” annyit mondott, hogy az amerikai hatóságok „több információtól” kaptak jeleket az „összeesküvésről”, a kormány azonban nem tette közzé ezeket az információkat, sőt — állította — ő maga egyenesen helyteleníti a „kiszivárogásokat” a sajtó számára.

Újabb megerősítette, hogy fenntartja döntését a Libiában élő amerikaiak hazarendeléséről, s hogy „nem enyhítek” a kormány magas rangú tisztségviselőinek érdekében tett biztonsági intézkedéseket.

Emlékezés Varga Jánosra

A szegedi munkásmozgalm történetének tevékeny részese és egyik vezetője volt Varga János, aki fiatalon bekapcsolódott az építők mozgalmába, és a szocialista mozgalom forradalmi szárnyán eljutott a kommunista párttal való azonosulásig.

1891. december 18-án született Péterrévén. 17 éves kóművessegé, amikor a szegedi ifjúmunkások szervezőjeként felbukkant a neve a korabeli forrásokban. 1910-ben lépett be a MEMOSZ helyi csoportjába, ahol kezdetben mint bizalmi, majd mint vezetőségi tag tevékenykedett. Az építőmunkások csoportja, amely a századfordulótól kezdve a legjelentősebb ipari munkáscsoport volt Szegezen, ez idő tájt gazdasági jellegű harcok és politikai sztrájkok sokaságát irányította. A háború kirobbanása megtörte a korábbi évek mozgalmi lendületét. 1916-ig a helyi MEMOSZ-csoport tagjainak majdnem felét behívták katonai szolgálatra, köztük Varga Jánost is. A csoport működése mégsem szűnt meg, így kapcsolódhatott be munkájába ismétlen 1917-től, miután hazatért Oroszországból.

Az építőmunkások Varga Jánost delegálták a Szegedi Munkástanácsba, amely 1919. január 2-án ellenőrzése alá vonta a Közellátási Hivatalt. A háborús nélkülözések közepette a közéletmezés megszervezése, a legsürgetőbb feladatok egyike volt. Varga János az ellenőrző 5-ös bizottság tagjaként segítette a feladat megoldását. Ezekben a napokban már kapcsolatban állt a fiatal kommunista párt szegedi szervezetének tagjaival, a forradalom következtében továbbvitelének programját vállalkozott, akik a tömegek vágyait fogalmazták meg a lenini eszmék alapján.

1919. március közepétől Szegezen is a munkásmozgalm baloldali erők határozták meg az események alakulását, majd a proletárforradalom békés győzelmének hírére március 22-én megalakították a munkáshatalom helyi szerveit, a direktóriumot és az intéző bizottságokat. Varga János a Közellátási Bizottságban a lakosság legalapvetőbb élelmiszerekkel való ellátásán fáradozott.

Amikor a szegedi proletárdiktatúra vezető szervei a Szegezen már korábban megszálló francia katonaság nyomására kiszorultak a városból, a munkásság „legjobbjai” Szegezen külterületén tettek kísérletet a szocializmus védelmére és megvalósítására. E célok érdekében Varga János a közellátási ügyosztály felsőtanai vezetőjeként tevékenykedett.

A proletárdiktatúra megdöntését követő fehérterror időszakában másfél évi börtönbüntetésre ítélték. Harcostársai visszaemlékezései szerint szabadulása napján tartották a MEMOSZ-csoport 1921. évi tisztújító közgyűlését, ahol a megjelenő Varga Jánost — annak el-

lenére, hogy nem szerepelt a jelöléslistán — vezetőségi taggá választották.

Az 1920-as években megőrizte a szegedi építőmunkások csoport bizalmát, pedig a szakszervezeti és az ezzel összefonódó szociáldemokrata mozgalom vezetésének opportunista politikáját nyíltan bíráló megjegyzései nagy vitákat kavartak országos és helyi fórumokon egyaránt. Két alkalommal, 1923-ban és 1925-ben vett részt a szegedi építőmunkások képviselőiben a MEMOSZ kongresszusán, ahol a mozgalom forradalmi hagyományaira támaszkodva fogalmazta meg bírálatát a peyeri vezetéssel szemben. Már a húszas évek első felében kapcsolatba került Vági Istvánnal, aki 1922—1923-ban a Népszava szerkesztőségében dolgozott és többször járt Szegezen, a Népszava terjesztését vállaló Varga Jánosnál.

1927 tavaszán az egyetem és városi építkezések megindulása következtében támadt építőipari konjunktúra kedvező lehetőségeket kínált a szegedi építőmunkások bemozgalmához. Miután a munkaadók a munkások által összeállított kollektív szerződés szerinti elutasították, a munkások sztrájkba léptek. A sztrájk ügyét tárgyaló nyilvános építőmunkásgyűlésen többek között Varga János hozzászólása alapján döntöttek a sztrájk folytatása mellett. A két hétig tartó sztrájk eredményeként az építőmunkások órábéré 76 fillérről 95 fillérré emelkedett.

1929 elején az építőmunkások csoportban baloldaliak vették át a vezetést. Kedeményszerűsége alakult meg 1929. őszén a Szegedi Építőmunkások Blokkja, melyhez, a famunkások és a földmunkások is csatlakoztak. E szervezet megkísérelte a szociáldemokrata pártvezetőség és a párttitkár leváltását, sikertelenül.

A mozgalom kudarcát, a válság éveiben megnehezült életfeltételek arra kényszerítették Varga Jánost, hogy Csongelén keressen megélhetést.

1941-től az illegális KMP soraiban találjuk. A felszabadulás után a legfontosabb demokratikus vívmány, a földreform helyi végrehajtásában vett részt mint instruktor, majd az MKP járási titkárává választották. 1954-ben ment nyugdíjba. Ezt követően a móravárosi pártszervezet munkájában kapcsolódott be.

A szocializmus ügyének szolgálatáért méltán érdemelt ki több magas kitüntetést: a Szocialista Hazáért Erdemrendet, a Tanácsköztársasági Erdemremet, a Felszabadulási Jubileum Emlékremet és a Munka Erdemrend ezüst fokozatát.

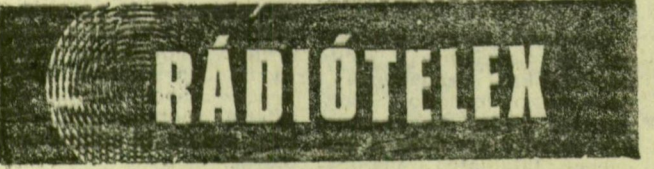
A Délmagyarország 1979. október 12-én adott hírt haláláról. Születésének 90. évfordulója alkalmából felidézett életútja szolgálaton tanulságul a szocializmus igazságát valló fiatal nemzedékek számára.

Földváriné Kocsis Luca

Szövetkezeti sörgyár

Martfűn, a növényolajgyár szomszédságában épül fel az első magyar szövetkezeti sörgyár. Az erről szóló hitel-szerződést a napokban írták alá a Magyar Nemzeti Bankban. A sörgyár alapítására a mezőheki Tanács-tsz vezetésével gazdasági társaság jött létre, amelynek Szolnok megyéből tízenegyszáz tizenkét áfész két állami gazdaság és egy élelmiszer nagykereskedelmi válla-

lat a tagja. A beruházás teljes költsége meghaladja a határszázalék forintot. A martfűi sörgyárban csak minőségi sör főzhet évente 160 ezer hektoliter. A gyártást elindítják s a márkát megvásárlásból több külföldi sörrel szemben. Az építkezéshez 1982. elején kezdődnek a Szolnok megyei Állami Építőipari Vállalat brigádjai, az új gyárban a termékek szerint 1984-ben kezdik meg a termelést. (MTI)

GENFI TÁRGYALÁSOK

Csütörtökön Genfben teljes ülést tartott a Szovjetunió és az Egyesült Államok küldöttsége az európai nukleáris fegyverzet korlátozásáról folytatott tárgyalások keretében. A következő ülést 1982. január 12-ére tűzték ki.

SZIRIA KÉRÉSE

Damaszkuszban csütörtökön hivatalosan bejelentették, hogy a szíriai kormány az arab országok rendkívüli külügyminiszteri értekezletének sürgős összehívását kérte a Golan-fennsík izraeli annektálása nyomán előállt helyzet, a szükséges válszintézisek tanulmányozása végett.

30 HALOTT 106 SEBESÜLT

A mentési munkálatok előrehaladtával tovább súlyosbodott az Irak bejrúti nagykövetsége ellen kedden végrehajtott bombamerénylet mérlege. Csütörtöki adatok szerint eddig 30 halottat és 106 sebesültet emeltek ki romok alól.

ATOMROBBANTÁS

Az Egyesült Államokban, a Nevada-sivatgban szerdán kísérleti föld alatti atomrobbantást hajtottak